

— উপযুক্ত চিকিৎসা ব্যবস্থা ল'ব লাগে।

(iii) এইডস (AIDS) কি ?

এইডস শব্দের অর্থ হ'ল— একুর্সড ইমিউন' ডেফিচিয়েন্সি চিনদ্র'ম (Acquired Immunodeficiency Syndrome). ইয়াক কোরা হয়—

একুর্সড : এই বোগ বংশগত নহয়, কাবোবাব পৰা অর্জন কৰা বা পোৱা হয়।

ইমিউন' ডেফিচিয়েন্সি : এই বোগে লাহে লাহে শৰীৰৰ বোগ প্ৰতিৰোধী ক্ষমতা দুৰ্বল আৰু হাস কৰে। অৰ্থাৎ বোগ সৃষ্টিকাৰী জীৱাণুৰ সৈতে যুঁজ দিয়াৰ সমৰ্থতা হাস কৰে।

চিনদ্র'ম : ই কেৱল এটা বোগ বা বোগৰ লক্ষণেই নহয়, কিন্তু ই হ'ল বোগৰ এক সমষ্টি।

এইডস হ'ল এইচ.আই.ভি. ভাইৰাচে সৃষ্টি কৰা এক অৱস্থা, যিটোৱে শৰীৰৰ বোগ প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থা ধৰংস কৰে।

এইচ.আই.ভি./এইডস বোগ এটা সূচক বা লক্ষণৰ ওপৰত ভিত্তি নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰিব। এইডসৰ সকলো লক্ষণ অন্য বোগৰো লক্ষণ হ'ব পাৰে। উপযুক্ত পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ পিছতহে এইচ.আই.ভি. সংক্ৰমণ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি।

(iv) এইচ.আই.ভি. কি ?

এইডস সৃষ্টিকাৰী ভাইৰাচক এইচ.আই.ভি বোলা হয়। ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ নাম হ'ল— “হিউমেন ইমিউন' ডেফিচিয়েন্সি ভাইৰাচ”।

শৰীৰৰ ভিতৰত বোগ প্ৰতিৰোধক ব্যৱস্থা ভাইৰাচৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হৈ দুৰ্বল হোৱাৰ বাবে আক্ৰান্ত লোকজনে অন্য বোগ প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ অসমৰ্থ হয়।

সাধাৰণতে দুই প্ৰকাৰৰ এইচ.আই.ভি. বৰ্তমান পোৱা যায়। যেনে— এইচ.আই.ভি.-1 আৰু এইচ.আই.ভি.-2, যিয়ে এইডস বোগ সৃষ্টি কৰে। এইচ.আই.ভি. হ'ল বিভিন্ন ভাইৰাচৰ পৰিয়ালৰ এক সমষ্টি, যাক বিট্ৰ'ভাইৰাচ বোলা হয়। ই অতি সুম্ভুল, আনকি এডাল চুলিতকৈ

১০৫০ স্তৰ সকল হ'ল সেবিলে সকল হ'ল থকা কেটেলা পর বা সম্পূর্ণক ফুলি থকা সূক্ষ্মসূত্র।

এইচ আই ডি এইচ আক প্রতিবক্তব্যসূত্র ব্যবহাৰ :

প্রতিবক্তব্যসূত্র ব্যবহাৰ হ'ল আমাৰ শৰীৰে নিৰ্দিষ্ট সংক্ৰমণ আৰু বোগৰ পৰা সুৰক্ষিত হৈ অভাৱ এটা উপায় আৰু চালনানে বাহ্যিক সুৰক্ষিত অংশ ছিবাবে কাম কৰে আৰু প্ৰেতবন্ধ কৰিব। (H B C) বৈষ শৰীৰৰ প্রতিবক্তা ব্যবহাৰ বাবে প্ৰয়োজন।

যেহেতু এজন মানুহ এইচ.আই.ডি.ৰ দ্বাৰা সংক্ৰমিত হয়, তেতিয়া শৰীৰে এইচ.আই.ডি. প্রতিবক্তব্যসূত্র উৎপন্ন কৰি শৰীৰটো সুৰক্ষিত কৰে। এন্টিবটীসমূহ হ'ল এনে পদাৰ্থ, প্রতিবক্তব্যসূত্র প্রতিবেদন কৰিবলৈ উৎপন্ন হয়। কিন্তু যিবেষ অস্তাৰ শৰীৰত ভাইবাচ আৰু বেঞ্জেৰীয়াৰ সংক্ৰমণ প্ৰতিবেদন কৰিবলৈ উৎপন্ন হয়। এই এন্টিবটীসমূহ এইচ.আই.ডি. ভাইবাচৰ বিবৰণে ঘৃণ্ণ দিবলৈ অধিক শক্তিশালী নহয়। এইচ.আই.ডি. ভাইবাচৰোৰ প্ৰেতবন্ধ কৰিবকাৰ কিছুনান বশেনুক্রমিক পদাৰ্থৰ সৈতে লগ লাগি এইচ.আই.ডি. ভাইবাচৰোৰ পদাৰ্থৰ সৈতে ভাইবাচৰোৰে পুনৰ উৎপাদন কৰে। এই ভাইবাচৰোৰ ধৰাৰ হ'লি কোৰত সোমাই লগ লাগি যায়, তেতিয়া কোৰটো ধৰন নকৰাকৈ ভাইবাচৰোৰ নষ্ট কৰিব যদি কোৰত সোমাই লগ লাগি যায়, তেতিয়া কোৰটো ধৰন নকৰাকৈ ভাইবাচৰোৰ নষ্ট কৰিবাটো কঠিন। ভাইবাচৰোৰ নষ্ট কৰা মানে কোৰটো ধৰন কৰা আৰু প্ৰতিবক্তা ব্যবহাৰ দুৰ্বল কৰি কৰিবাটো।

21.7.1 এইচ.বোগৰ সূচক আৰু লক্ষণসমূহ

এইচ.আই.ডি. সংক্ৰমণ আৰু এইচ.বোগৰ সূচক আৰু লক্ষণসমূহ আন বোগৰ সূচক আৰু লক্ষণ হ'ব পাৰে। এজন লোক এইচ.আই.ডি.ৰ দ্বাৰা সংক্ৰমিত হৈছেনে নহি তাক তেজ পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা জানিব পাৰি। তেজ পৰীক্ষা এজন লোকৰ এইচ.আই.ডি. সংক্ৰমণ পালেও লগে লগে এইচ.বোগ হ'বও পাৰে, কিন্তু কিছুদিনৰ পিছত এই লোকজনৰ এইচ.বোগ হ'ব পাৰে।

এইচ.আই.ডি.ৰ দ্বাৰা সংক্ৰমিত এজন লোকৰ তলত দিয়া এটা বা অধিক সূচক আৰু লক্ষণে দেৱা দিব পাৰে—

- একেৰাহে ভাগৰ লগা।
- ওজন হ্যাস (প্রায় শতকৰা ১০ ভাগ শৰীৰৰ ওজন)
- বাতি দামিবলৈ ধৰে।
- বহু সপ্তাহলৈকে হৈ থকা জৰ আৰু
- প্ৰাহলৈকে সমনাহি হৈ থকা ডায়েৰীয়া।

এইচ.আই.ডি.ৰ দ্বাৰা সংক্ৰমিত বহুলতা লোকৰ বোগৰ সূচক বা লক্ষণসমূহ দেখা নিদিবও পাৰে কিন্তু কিছু বছৰৰ পিছত এইচ.বোগ হ'ব পাৰে। সেই সময়ছোৱাক “নিৰ্দিষ্ট লক্ষণ নথকা সময়” বোলা হয় আৰু ই দহ বছৰ বা তাতকৈ অধিক সময়লৈকে হ'ব পাৰে। যিহেতু তেওঁলোকৰ তেজত এইচ.আই.ডি. ভাইবাচ থাকে, সেয়ে অন্যক সংক্ৰমণ কৰিব পাৰে।

এইচ.থকা এজন লোকৰ সাধাৰণভাৱে প্ৰকাশ পোৰা লক্ষণসমূহ :

- কাষলতি তল, ডিঢি আৰু যৌনাংগৰ অংশৰ লসিকাপ্রতি ফুলি উঠে।

বেঙ্গলী
স
পৰা তি
তাৰীকৈ
ভাইবাচ
উৎসুক
কাৰকৰ
এইডচ
এইচ.ব
তিনিম
বিশেৰ
বদিহে
মাহৰ

21.7
তেজ

ভাইব
সামঞ্জ
এই
তেজি
যদি
তেজি
ইয়াৰ
সংক্

সমঃ
জন্ম

- মুখের ক্ষিতিবত্ত, কাঁচ বা জিভাক তেক্ষণের সংক্রমণ হৈ সগা দাগ পাবে।
- মুখের ক্ষিতিবত্ত, মাক বা চকুর পতাক ছালাত বা ছালব তলাত বড়া, মুগা, খলপীয়া বা বেঞ্জীয়া বঙ্গের চেকা বা দাগ দেখিবলৈ পোবা যায়।
- যশ্চা (T.B) রোগ হয়।

সংক্রমণ হোবাৰ পিছত এজন মানুষে এইচ.আই.ভি. এলিটিবডি উৎপন্ন কৰিবলৈ দৃঢ়প্রাপ্তৰ পৰা তিনিমাট সময় লয়। এইচ.আই.ভি. সংক্রমণৰ সময় আৰু এইচচ. রোগৰ মাজেট দহ দহৰ বা তাতকৈক বেছি সময় লাগে। অবশ্যে মানুষটোৱে সময়ৰ ক্ষেত্ৰত তাৰকচন্দ্ৰ হ'ব পাবে। তেজত পকা ভাইৰাচৰ পৰিমাণ, প্রত্যোক লোকৰ প্ৰতিবক্ষা পদ্ধতি আৰু সপনাই বা বেছিকে তোৰা সংক্রমণ, উৎসুকতা, বিৰোধতা আদিৰ ওপৰত ই নিৰ্ভৰ কৰে। অন্যান্য দাঘ্যজনিত সংস্থাৰ বিপদৰ কাৰকসমূহ হ'ল— ধূমপান, বেছিকে তাগৰ লগা, নিম্ন পুষ্টি আৰু বেছিকে মদপান কৰিবলৈ এইচচ. রোগ আগতীয়াকৈ হ'ব পাবে।

এইচ.আই.ভি. পৰীক্ষা :

সংক্রমণ হোবাৰ প্ৰথম তিনিমাহৰ পিছতে এইচ.আই.ভি.ৰ এলিটিবডিৰ উৎপন্ন হয়। সেৱে তিনিমাহৰ পিছতে তেজ পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা এইচ.আই.ভি.ৰ সংক্রমণ নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি। কোনো বিশেৰ ক্ষেত্ৰতহে এলিটিবডিৰ বিকশিত হ'বলৈ ছয়মাহ সময়ো প্ৰয়োজন হ'ব পাবে। সেৱে যদিহে তিনিমাহৰ পিছত কৰা পৰীক্ষাত এইচ.আই.ভি.ৰ সংক্রমণ দোলায়, তেতিয়া পুনৰ ছয় মাহৰ পিছত পৰীক্ষা কৰিব লাগে।

21.7.2 এইচ.আই.ভি. সংবেহনৰ প্ৰক্ৰিয়া বা ধৰণসমূহ :

এইচ.আই.ভি. তেজ, দীৰ্ঘ আৰু নিঃসৰণ আৰু মাকৰ পৰা শিশুলৈ সংবেহন হয়।

তেজৰ দ্বাৰা সংক্রমণ :

বিহেতু এই ভাইৰাচ তেজত থাকে, সেৱে তেজ আৰু তেজৰ অন্যান্য পদ্ধাৰ্থত থাকে। এই ভাইৰাচ, বেজী, চিবিঞ্চ, ব্ৰেড, চুৰি-কটাৰী অঞ্চোপচাৰ সামগ্ৰী আৰু অন্যান্য ফুটা কৰিব পৰা সামগ্ৰী বিবোৰ সংক্ৰমিত লোকৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ হয়, তেনেবোৰৰ দ্বাৰা সংবেহন হ'ব পাবে। যদি এই সংক্ৰমিত সামগ্ৰীসমূহ দাঘ্যবান মানুহৰ শৰীৰত বীজাগুহীন নকৰাকৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়, তেতিয়া ই সংক্রমক বোগৰ সৃষ্টি কৰিব পাবে। অনুপযুক্তভাৱে বীজাগুহীন কৰা সা-সৰঞ্জামসমূহ যদি টাৰু কৰা, ফুটা কৰা, কাগ ফুটোৰা আৰু পুৰণি বোগ নিৰাময় পদ্ধতিত ব্যৱহাৰ কৰা হয়, তেতিয়াও এইচ.আই.ভি. সংক্রমণ হ'ব পাবে। শৰীৰৰ বজ্জৰাহী নলীৰ দ্বাৰা ড্ৰাগছ সুমুৰালেও ইয়াৰ সংক্রমণ হ'ব পাবে, যদিহে তেওঁলোকে একে বেজীকে ব্যৱহাৰ কৰে।

সংক্ৰমিত মাতৃৰ পৰা নবজ্ঞাত শিশুলৈ :

এগৰাকী এইচ.আই.ভি. সংক্ৰমিত মহিলাৰ পৰা তেওঁৰ শিশুলৈ জন্মৰ আগেয়ে বা জন্মৰ সময়ত এইচ.আই.ভি. সংবেহন হয়। জন্মৰ আগেয়ে ই গৰ্ভফুলৰ মাজেদি ডিম্বাগুলৈ যায় আৰু জন্মৰ সময়ত মাকৰ তেজৰ পৰা মাতৃদুৰ্দৰ যোগেদি শিশুলৈ যায়। এইদৰে মাকৰ পৰা শিশুলৈ

এইচ.আই.ভি. সংবহন হোৱাৰ আশকা প্ৰায় শতকৰা ৩০ ভাগ হয়লৈ।

যৌন কাৰ্যৰ ঘোগেদি সংক্রমণ :

এইচ.আই.ভি. সংক্রমণৰ অতি সাধাৰণ পথ হৈছে এজন সংক্রমিত লোকৰ সৈতে অসুৰক্ষিত যৌন কাৰ্য। যদিও এনে সংক্রমণৰ আশকা প্ৰতিবাৰতে ০.১ ৰ পৰা ১%, তথাপি পৃষ্ঠাৰীৰ শতকৰা ৮০-৯০ ভাগ এইচ.আই.ভি. সংক্রমণ এই প্ৰক্ৰিয়াৰে হয়। সংক্রমিত লোকৰ বীৰ্য আৰু যৌনৰসত এইচ.আই.ভি. পোৱা হয়। সেয়ে এইচ.আই.ভি.ক শেহতীয়াকৈ ‘যৌনভাৱে সংক্ৰমিত ৰোগ’ বুলি কোৱা হয় (S.T.D)। যদিহে সকলো লোকে সুৰক্ষিতভাৱে যৌন কাৰ্য সম্পাদন কৰে, তেতিয়া এনে ধৰণৰ সংক্রমিত ৰোগ সম্পূৰ্ণকৈপে নিৰ্মূল কৰিব পাৰিব।

21.7.3 এইচ.আই.ভি. সংবহনৰ বিষয়ে থকা অনুবিশ্বাস আৰু ভাস্ত ধাৰণা

এইচ.আই.ভি. সংবহনৰ বিষয়ে কিছুমান জানিবলগীয়া কথা—
প্ৰত্যেক লোকেই জনা উচিত যে সাধাৰণভাৱে সংস্পৰ্শ কৰিলে এইচ.আই.ভি. বিয়পি নাথাৱ। যেনে :

- কৰমৰ্দন, চুলে বা হাতেৰে ধৰিলে।
- বাজহৰা স্থানত সৰহ লোকৰ মাজত ইজনে-সিজনৰ শৰীৰ স্পৰ্শ কৰিলে।
- কাপ, প্লেট আৰু অন্যান্য খোৱা বাচন-বৰ্তন ভাগ-বৰ্তবা কৰিলে।
- একে ঠাইতে কাম কৰিলে।
- এই ঠাইতে খেলা-ধূলা কৰিলে।
- একেলগে খেলিলে বা বহিলে।
- খাদ্য, কাপোৰ আদি ভাগ কৰিলে।
- চুমা খালে আৰু সাবটি ধৰিলে।
- একে কোঠাতে শুলে।
- শৌচাগাৰ, গা-ধোৱা ঘৰ, চুইমিৎ পুল একেটাকে ব্যৱহাৰ কৰিলে।
- একেলগে হাঁহিলে।

কাৰ্য : বিজ্ঞাপন/বেনাৰ আদিৰ ঘোগেদি উপলক্ষ এইচ.আই.ভি.ৰ সূচনাসমূহ লক্ষ্য কৰা আৰু বেকৰ্ড কৰা।

১. এইচ.ভি.ৰ চিহ্ন বিচাৰি উলিওৱা। ছবি আঁকি ৰং কৰা আৰু পিছত তোমাৰ প্ৰেকটিকেল বহীত লগোৱা।

21.8 সুৰক্ষিত মাত্ৰা

সকলো জীৱই মূল্যবান। এটা পৰিয়ালৰ সকলো লোকৰে স্বাস্থ্যবান হৈ থকাৰ অধিকাৰ আছে। তুমি যদি স্বাস্থ্যবান হোৱা, তেতিয়া সুখী হ'বা। সাধাৰণতে ঘৰ পৰিষ্কাৰকে বখা, প্ৰত্যেক দিনে সকলোৰে বাবে খাদ্য বন্ধা, পানী অনা কামৰ দায়িত্ব কাৰ? ইয়াৰ দায়িত্ব ঘৰৰ মহিলাগৰাকীৰ। তেওঁক ঘৰত থকা অন্যান্য লোকসকলে সহায় কৰিব বা নকৰিব পাৰে। যেতিয়া মহিলাগৰাকীয়ে ঘৰৰ বাহিৰত কাম কৰে, বেমাৰ হয় বা মাত্ৰ হ'বলৈ ওলায়, তেতিয়া ঘৰত থকা অন্য লোকসকলে